

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра соціально-економічних дисциплін

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «Аудит»
вибіркових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

081 Право (право)

Суми 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 08.07.2024 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-економічних дисциплін
Протокол від 25.06.2024 № 23

Розробник:

доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії ХНУВС,
кандидат економічних наук Парфентій Л.А.

Рецензенти:

1. Доцент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування Навчально-наукового інституту бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету, кандидат економічних наук, доцент Кравченко О.В.
2. Завідувач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент Панасюк О.В.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №8							
Тема № 1: Сутність і предмет аудиту	10	2	2	-	-	6	
Тема № 2: Регулювання аудиторської діяльності	10	2	2	-	-	6	
Тема № 3: Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання	10	2	2	-	-	6	
Тема №4: Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю	10	2	4	-	-	4	
Тема №5: Аудиторські докази та робочі документи аудитора	10	4	2	-	-	4	
Тема №6: Планування аудиту	10	2	2	-	-	6	
Тема №7: Аудиторський звіт та інші підсумкові документи	10	2	2	-	-	6	
Тема №8: Реалізація матеріалів аудиту	10	2	2	-	-	6	
Тема №9: Внутрішній аудит	10	2	2	-	-	6	
Всього за семестр №8:	90	20	20	-	-	50	Залік

2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр №8							
Тема № 1: Сутність і предмет аудиту	9	2		-	-	7	
Тема № 2: Регулювання аудиторської діяльності	9	2		-	-	7	
Тема № 3: Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання	9			-	-	9	

Тема №4: Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю	9			-	-	9	
Тема №5: Аудиторські докази та робочі документи аудитора	9		2	-	-	7	
Тема №6: Планування аудиту	9			-	-	9	
Тема №7: Аудиторський звіт та інші підсумкові документи	9		2	-	-	7	
Тема №8: Реалізація матеріалів аудиту	9			-	-	9	
Тема №9: Внутрішній аудит	9			-	-	9	
Всього за семестр №8:	90	4	4	-	-	82	Залік

3. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1: Сутність і предмет аудиту

Семінарське заняття 1 (д.ф.н.) Сутність і предмет аудиту

Навчальна мета заняття: розглянути поняття аудиту, його сутність, мету та завдання, предмет, об'єкти та класифікацію аудиту.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Виникнення аудиту та розвиток аудиторської діяльності.
2. Сутність аудиторської діяльності.
3. Класифікація аудиту.
4. Предмет і об'єкти аудиту.
5. Відмінності аудиту та ревізії фінансово-господарської діяльності.

Література:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
3. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
4. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
5. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
6. Зубілевич С.Я., Голов С.Ф. Основи аудиту. – К.: Ділова Україна, 1996.- 375с.
7. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608с.

8. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.
9. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

I. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час розгляду першого питання студенти повинні дослідити передумови виникнення аудиту та процес розвитку аудиторської діяльності.

При обговоренні другого питання необхідно розкрити сутність аудиторської діяльності.

Відповідаючи на третє питання, студенти повинні розглянути види аудиту та охарактеризувати їх класифікаційні ознаки.

При висвітленні четвертого питання необхідно розглянути предмет і об'єкти аудиту.

При розкритті п'ятого питання слід обговорити основні відмінності аудиту та ревізії фінансово-господарської діяльності.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Виникнення і розвиток аудиту в світі та Україні.
2. Дослідження проблем і перспектив аудиту в Україні.

2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Стан і розвиток аудиту у Великобританії.
2. Стан і розвиток аудиту в США.
3. Стан і розвиток аудиту в Росії.
4. Стан і розвиток аудиту в Китаї.
5. Стан і розвиток аудиту в Японії.
6. Стан і розвиток аудиту в країнах пострадянського простору.
7. Класифікація об'єктів аудиторської діяльності.

Тема № 2: Регулювання аудиторської діяльності

Семінарське заняття 2 (д.ф.н.) Регулювання аудиторської діяльності

Навчальна мета заняття: дослідити організаційне, методологічне та нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності в Україні.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Організаційне, методологічне та нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності в Україні.
2. Функції та повноваження Аудиторської палати України.
3. Організаційні основи здійснення аудиторської діяльності.
4. Права, обов'язки та відповідальність аудиторів і аудиторських фірм.

Література:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
2. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
3. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посібник - 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Т-во Знання, КОО, 2001, – 363с.
4. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001, – 402с.
5. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2003. -349с.
6. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
7. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

I. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час розгляду першого питання студенти повинні дослідити організаційне, методологічне та нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності в Україні.

При розкритті другого питання необхідно проаналізувати функції та повноваження Аудиторської палати України. Також слід розглянути порядок прийняття рішень Радою Аудиторської палати України.

Відповідаючи на третє питання, студенти повинні висвітлити організаційні основи здійснення аудиторської діяльності.

При розкритті четвертого питання слід обговорити основні права, обов'язки та відповідальність аудиторів і аудиторських фірм.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Діяльність Міжнародної федерації бухгалтерів з стандартизації аудиту. Інформаційне забезпечення аудиту.

2. Розробка схеми управління і організації аудиторської діяльності в Україні.

2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Організація і управління аудитом в Україні.

2. Взаємозв'язок міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і аудиту.

3. Сертифікація аудиторської діяльності.

Тема № 3: Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

Семінарське заняття 3 (д.ф.н.) Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

Навчальна мета заняття: дослідити методи аудиту фінансової звітності та розкрити критерії її оцінювання.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Ознаки та критерії оцінювання аудитором фінансової звітності.

2. Завдання з надання впевненості.

3. Загальнонаукові та специфічні методи і прийоми аудиту.

Література:

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&layout=edit&id=702.

2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Законодавство України.
4. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 304с.
5. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
6. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посібник - 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Т-во Знання, КОО, 2001, – 363с.
7. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001, – 402с.
8. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
9. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
10. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

I. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час розгляду першого питання студенти повинні висвітлити ознаки та критерії оцінювання аудитором фінансової звітності.

При розкритті другого питання необхідно дослідити завдання з надання впевненості.

Відповідаючи на третє питання, студенти повинні розглянути загальнонаукові та специфічні методи і прийоми аудиту. При цьому, варто зосередити увагу на органолептичних і розрахунково-аналітичних методах.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Класифікація відхилень у фінансовій звітності.
  2. Складання схеми критеріїв оцінки фінансової звітності та схеми відхилень у фінансовій звітності.
2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Методи, способи і прийоми аудиту.
2. Методи і прийоми оцінки фінансової звітності.
3. Аналітичні процедури аудиту.
4. Ознаки і критерії оцінки фінансової звітності.

Тема № 4: Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Семінарське заняття 4-5 (д.ф.н.) Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Навчальна мета заняття: проаналізувати викривлення у фінансовій звітності та ймовірність їх виявлення контролем, розглянути фактори ризику шахрайства, дослідити аудиторський ризик і методи його оцінювання, а також оцінювання системи внутрішнього контролю підприємства.

Час проведення - 4 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Викривлення у фінансовій звітності та ймовірність їх виявлення контролем.
2. Фактори ризику шахрайства.
3. Аудиторський ризик і методи його оцінювання.
4. Оцінювання системи внутрішнього контролю підприємства.

Виконати завдання

Завдання 1. Визначити ризик не виявлення, виходячи з того, що аудитор обчислив властивий ризик – 0,75, ризик контролю – 0,3 та планує скористатись максимальним рівнем загального аудиторського ризику.

Завдання 2. Визначити прийнятний рівень властивого ризику, виходячи з того, що аудитор планує ризик не виявлення – 0,4, обчислив ризик контролю – 0,3 та планує скористатись мінімальним рівнем загального аудиторського ризику.

Завдання 3. Проставити відповідні позначки навпроти наведених нижче тверджень (так – «+», ні – «-»):

№	Відповідь	Твердження
1.		Чим вищий внутрішній ризик та ризик контролю, тим нижчим повинен бути ризик невиявлення.
2.		Аудитори зацікавлені в найнижчих значеннях загального аудиторського ризику.

3.		Аудитор може повністю покладатися на ефективність системи внутрішнього контролю, щоб не виконувати ряду процедур.
4.		Внутрішній ризик та ризик контролю можуть бути меншими або дорівнювати нулю.
5.		Ризик не виявлення ніколи не дорівнює нулю.
6.		Визначення загального аудиторського ризику допомагає уникнути підприємницького ризику.
7.		Внутрішній ризик і ризик контролю не залежать від аудитора.
8.		Неможливо дати позитивний висновок в умовах високого внутрішнього ризику та ризику контролю.
9.		Якщо рівень ризику контролю виявиться завищеним на етапі планування, то аудитору необхідно виконати додаткові процедури.
10.		Чи можна вважати фактором підвищеного ризику контролю зміну облікової політики підприємства?

Завдання 4. Здійснити класифікацію наведених нижче фактів за їх відношенням до помилок чи шахрайства:

- 1) помилкова сума у платіжній відомості за підсумком з нарахованої заробітної плати;
- 2) на 30 грн. занижена сума балансової вартості нестачі;
- 3) завищено на 1000 грн. обсяг ремонтних робіт;
- 4) бухгалтером видано грошові кошти з каси за відсутності касира;
- 5) автомобіль, що не належить підприємству, відображено у балансі у складі основних засобів;
- 6) проведено запис за дебетом рахунка 281 «Товари на складі» на підставі безтоварної накладної;
- 7) неправильно визначено суму ПДВ у рахунку-фактурі постачальника;
- 8) неправильно підраховано підсумок у Головній книзі за рахунком 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»;
- 9) списано з балансу легковий автомобіль, термін корисного використання якого не закінчився;
- 10) комірник включив до звіту про рух матеріальних цінностей показники, не підтверджені первинними документами.

Завдання 5. Проаналізувати класифікацію типових випадків шахрайства:

- 1) маніпуляція обліковими записами;
- 2) фальсифікація облікових реєстрів;
- 3) навмисні зміни записів в обліку, що перекручують суть господарської операції;
- 4) навмисне приховування результуючих записів;
- 5) знищення результатів відображення господарських операцій;
- 6) незаконне отримання в особисту власність активів;
- 7) неадекватні записи в обліку;
- 8) нетипові операції.

За нижчезазначеними ситуаціями здійснити віднесення виявлених випадків шахрайства до того чи іншого типу.

Ситуація 1.

Наприкінці звітної періоду на складі торговельного підприємства «Сузір'я» обліковано залишок товару на 65000 грн. Залишок на початок періоду склав 45000 грн. 13 грудня головний бухгалтер виписав документ на відвантаження товару приватному підприємцю Боровцю М.І. (м. Дрогобич) на 25800 грн. Довіреність від покупця отримана факсом. Авансова оплата не проведена. Товар станом на 31 грудня не вивезено. Директор підприємства «Сузір'я» запропонував експедитору ПП «Боровець М.І.» оформити договір із АТ «Сузір'я» на тимчасове зберігання товару на складі торговельного підприємства на суму 12000 грн.

Ситуація 2.

Аудитором виявлено факт оформлення здавання на м'ясокомбінат свиней, що доставлені з ТОВ «Фермер» у кількості 24 гол. масою 2800 кг як таких, що прийняті від фізичної особи. Нарахована оплата у сумі 14000 грн. виплачена готівкою Новиченко С. М., що працює головним зоотехніком у ТОВ «Фермер». На перевезення свиней виписано подорожній лист бухгалтером з облік роботи автотранспорту ТОВ «Фермер». Водій засвідчив, що дійсно частину свиней брали з особистого господарства Новиченко С. М., а решту – з СТФ №1 ТОВ «Фермер». Усього було перевезено 36 голів.

Література:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Законодавство України.
3. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
4. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
5. Виговська Н.Г. Класифікація суб'єктів фінансового контролю // Регіональні перспективи. – 2003. - №2-3.- С.92 - 94.
6. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
7. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
8. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608с.
9. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
10. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

I. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

При розкритті першого питання студенти повинні розглянути сутність і зміст викривлень у фінансових звітах. Необхідно дослідити класифікацію відхилень фінансової звітності і ймовірність їх виявлення контролем.

Під час розгляду другого питання необхідно проаналізувати фактори ризику шахрайства, а також відповідальність управлінського персоналу за запобігання та виявлення випадків шахрайства та помилок.

При висвітленні третього питання необхідно розглянути поняття аудиторського ризику та класифікацію ризиків в аудиті, а саме дослідити властивий ризик і ризик контролю. Також слід розглянути основні підходи до оцінювання аудиторського ризику.

При розкритті четвертого питання слід обговорити оцінювання системи внутрішнього контролю підприємства.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Мета і методика оцінки системи внутрішнього контролю.

2. Складання Листка оцінки ризику і розробка схеми системи внутрішнього контролю та її оцінки.

2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Аудиторський ризик.

2. Вимоги до оцінки якості внутрішнього економічного контролю.

3. Помилки та причини їх виникнення.

4. Шахрайство та його види.

5. Дії аудитора у разі виявлення помилок та шахрайства.

Тема № 5: Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Семінарське заняття 6 (д.ф.н.), семінарське заняття 1 (з.ф.н.) Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Навчальна мета заняття: розглянути аудиторські докази та їхні види, дослідити прийоми та процедури отримання аудиторських доказів і використання роботи інших фахівців, розкрити поняття про робочі документи аудитора та їхню класифікацію, висвітлити порядок використання та зберігання робочих документів аудитора.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Аудиторські докази та їхні види.
2. Прийоми та процедури отримання аудиторських доказів.
3. Використання роботи інших фахівців.
4. Поняття про робочі документи аудитора та їхня класифікація.
5. Порядок використання та зберігання робочих документів аудитора.

Література:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
3. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
4. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
5. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001, – 402с.
6. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
7. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
8. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

І. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час розгляду першого питання студенти повинні висвітлити аудиторські докази та їхні види. Необхідно звернути увагу на джерела аудиторських доказів і ступінь впевненості щодо них.

У другому питанні розглядаються прийоми та процедури отримання аудиторських доказів. Студенти повинні зазначити методи відбору елементів аудиторської вибірки.

При висвітленні третього питання необхідно розглянути використання аудиторами роботи інших фахівців.

При висвітленні четвертого питання необхідно розглянути поняття про робочі документи аудитора та їхню класифікацію.

При розкритті п'ятого питання слід обговорити порядок використання та зберігання робочих документів аудитора.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Порядок складання і зберігання аудиторської документації. Аудиторське досьє.

2. Складання схеми взаємозв'язку аудиторських доказів і робочих документів аудитора.

2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Аудиторські докази: джерела їх отримання і вимоги, що пред'являються до них.

2. Поняття і класифікація робочих документів аудитора.

3. Методика складання робочих документів аудитора.

4. Аудиторські докази та їхня класифікація.

5. Класифікація аудиторських тестів.

6. Вимоги до робочих документів.

Тема № 6: Планування аудиту

Семінарське заняття 7 (д.ф.н.) Планування аудиту

Навчальна мета заняття: сформувати у студентів знання про стратегічне планування аудиту, розробку загального плану аудиторської перевірки та програми аудиту, а також інші планові документи та їх особливості.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Попереднє (стратегічне) планування аудиту.
2. Розробка загального плану аудиторської перевірки.
3. Розробка програми аудиту.
4. Інші планові документи та їх особливості.

Література:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
3. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
4. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
5. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посібник - 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Т-во Знання, КОО, 2001, – 363с.
6. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001, – 402с.
7. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
8. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608с.
9. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
10. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

I. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час розгляду першого питання студенти повинні проаналізувати основні засади планування аудиторської діяльності та критерії вибору клієнта.

При розкритті другого питання необхідно дослідити розробку загального плану аудиторської перевірки.

Відповідаючи на третє питання, студенти повинні розглянути розробку програми аудиту та складання меморандуму. Зокрема, слід зосередити увагу на змінах та уточненнях у загальному плані аудиту та аудиторській програмі.

У четвертому питанні необхідно висвітлити інші планові документи, а саме види планових документів та їх особливості.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Загальна стратегія і програма аудиту.
2. Складання схеми планування аудиторської діяльності. Розробка програми аудиту фінансової звітності на підставі плану аудиторської перевірки.
2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Планування аудиторської перевірки.
2. Організація та процедури аудиту витрат діяльності.
3. Організація й процедури аудиту довгострокових і поточних зобов'язань.

Тема № 7: Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

Семінарське заняття 8 (д.ф.н.), семінарське заняття 2 (з.ф.н.) Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

Навчальна мета заняття: сформувані у студентів знання про структуру та види аудиторського звіту, порядок його складання та подання, а також інші підсумкові документи за наслідками аудиту.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Структура аудиторського звіту та загальні вимоги до нього.
2. Види аудиторського звіту.
3. Порядок складання та подання аудиторських звітів.
4. Інші підсумкові документи за наслідками аудиту.

Література:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.

2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
3. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
4. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
5. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001, – 402с.
6. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
7. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608с.
8. Петрик О. Аудиторський висновок і його види // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №2. – С.56-62.
9. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
10. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

I. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час розгляду першого питання студенти повинні висвітлити структуру аудиторського звіту та загальні вимоги до нього. При цьому необхідно звернути увагу на процес формування аудиторської думки.

При розкритті другого питання необхідно визначити види аудиторського звіту. Варто дослідити сутність безумовно-позитивного, умовно-позитивного звіту, відмови від висловлення думки та негативної думки.

Відповідаючи на третє питання, студенти повинні зазначити порядок складання та подання аудиторських звітів.

У четвертому питанні необхідно висвітлити інші підсумкові документи за наслідками аудиту, а саме зауваження та рекомендації за результатами аудиторської перевірки.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Оцінка суттєвості при підготовці підсумкових документів. Заключний аудиторський файл.
  2. Складання аудиторського звіту і схеми визначення його виду.
2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Підсумкові документи аудитора.
2. Аудиторський звіт та його основні елементи.
3. Безумовно-позитивний аудиторський звіт.
4. Умовно-позитивний аудиторський звіт.
5. Негативний аудиторський звіт.
6. Структура аудиторського звіту.

Тема № 8: Реалізація матеріалів аудиту

Семінарське заняття 9 (д.ф.н.) Реалізація матеріалів аудиту

Навчальна мета заняття: сформувані у студентів знання про використання результатів аудиту замовниками перевірки та іншими користувачами звітності, а також про дії аудитора при виявленні зловживань і неможливості проведення аудиту та відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Меморандум виправлених аудитором помилок за результатами перевірки.
2. Відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності.
3. Дії аудитора при виявленні зловживань і неможливості проведення аудиту.
4. Використання результатів аудиту замовниками перевірки та іншими користувачами звітності.

Виконати завдання

Розподілити зазначені у таблиці 8.1 форми реалізації матеріалів аудиту на такі, що:

- 1) надаються аудитором у процесі аудиту;
- 2) здійснюються керівництвом підприємства-клієнта;
- 3) надаються аудитором після закінчення аудиту.

Таблиця 8.1 - Форми реалізації матеріалів аудиту та періоди їх подання

№ з/п	Форма	Період
1.	Проект рішення за матеріалами аудиту	
2.	Розгляд на загальних зборах	
3.	Рекомендації з виправлення помилок	
4.	Публікація аудиторського звіту у періодичній пресі	

5.	Рекомендації та пропозиції з виправлення виявлених помилок та недоліків	
6.	Складання довідок та актів звірки розрахунків	
7.	Передача звіту аудитора	
8.	Складання звіту аудитора (Лист інформування найвищого управлінського персоналу)	
9.	Пропозиції з відшкодування збитків, завданих посадовими особами	
10.	Передача матеріалів аудиту – звіту замовника	
11.	Доповідь колективу підприємства	
12.	Складання наказу (розпорядження) за результатами аудиту	

Література:

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&layout=edit&id=702.
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
3. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
4. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
5. Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 656 с.
6. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
7. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посібник - 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Т-во Знання, КОО, 2001, – 363с.
8. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
9. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
10. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

І. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

ІІ. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час розгляду першого питання студенти повинні дослідити Меморандум виправлених аудитором помилок за результатами перевірки. Необхідно звернути увагу на оформлення Меморандуму.

При розкритті другого питання необхідно проаналізувати відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності.

Відповідаючи на третє питання, студенти повинні розглянути дії аудитора при виявленні зловживань і неможливості проведення аудиту.

При висвітленні четвертого питання розкривається порядок використання результатів аудиту замовниками перевірки та іншими користувачами звітності.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Ефективність аудиторської діяльності.
  2. Розробка схеми оцінки та розрахунок ефективності аудиторської діяльності.
2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Ефективність аудиторської діяльності.
2. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту.
3. Ефективність внутрішнього аудиту.
4. Контроль якості аудиторських послуг.

Тема № 9: Внутрішній аудит

Семінарське заняття 10 (д.ф.н.) Внутрішній аудит

Навчальна мета заняття: сформувати у студентів знання про сутність, організацію проведення та реалізацію результатів внутрішнього аудиту.

Час проведення - 2 год. Місце проведення – навчальна аудиторія.

Навчальні питання

1. Сутність внутрішнього аудиту, його об'єкти і суб'єкти.
2. Організація проведення внутрішнього аудиту.
3. Реалізація результатів внутрішнього аудиту.

Виконати завдання

Охарактеризувати відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом. Результати оформити у вигляді таблиці 9.1.

Таблиця 9.1 - Відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом

Ознака	Внутрішній аудит	Зовнішній аудит
1. Мета і завдання		
2.Замовник		
3. Види послуг		
4. Об'єкти аудиту		
5. Характер діяльності		
7. Організація роботи аудитора		
8. Суб'єкти аудиту		
9. Регламентація аудиту		
10. Кваліфікація		
11. Оплата праці		
12. Відповідальність		
13. Наявність ризику		
14. Подання звітності		
15. Зміст і форми звіту		

Література:

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII / Верховна Рада України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>. – Законодавство України.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
3. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
4. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
5. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001, – 402с.
6. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
7. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
8. Рудницький В. Внутрішній аудит: методологія, організація. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 104с.
9. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.
10. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2011. – 408 с.

Необхідне обладнання – ноутбук, мультимедійний проектор, екран.

Хід проведення заняття

І. Розпочати заняття необхідно з постановки проблемних питань з теми та визначення мотиваційних основ вивчення матеріалу теми. Звертається увага студентів на окремі питання, які необхідно розкрити під час виступів та обговорення під час заняття.

II. Основна частина заняття присвячена обговоренню та аналізу питань теми.

Під час висвітлення першого питання студенти повинні розглянути сутність внутрішнього аудиту, його об'єкти і суб'єкти.

При розкритті другого питання необхідно дослідити організацію проведення внутрішнього аудиту.

Відповідаючи на третє питання, студенти повинні розкрити реалізацію результатів внутрішнього аудиту.

Після розгляду теоретичних питань та їх обговорення, перевіряється виконання самостійної роботи, проводиться контроль знань.

III. У заключній частині заняття аналізується та узагальнюється вивчений матеріал, підбиваються підсумки щодо рівня засвоєння матеріалу теми, викладач оголошує інформацію про отримані на занятті оцінки, а також пояснює завдання на наступну тему семінарського заняття.

Завдання, що виносяться на самостійну роботу студента

1. Підготувати відповіді на питання:

1. Організація системи внутрішнього аудиту.
  2. Складання схеми організації системи внутрішнього аудиту і розробка її структури на підприємстві.
2. Написати анотацію наукової статті з даної теми (пишеться студентом у кількості 1 на семестр).

Теми рефератів

1. Організація системи внутрішнього аудиту.
2. Організація роботи внутрішнього аудитора.
3. Організація і методика проведення внутрішнього аудиту.
4. Оформлення результатів внутрішнього аудиту.
5. Вимоги до оцінки якості внутрішнього економічного контролю.
6. Порядок складання підсумкового звіту внутрішнього аудиту.
7. Внутрішньогосподарський аудит та його завдання.
8. Організація внутрішньогосподарського контролю й аудиту.
9. Методика діяльності внутрішніх аудиторів.
10. Методи оцінки якості внутрішнього контролю та аудиту.

4. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативна

1. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
4. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26 січня 1993 року № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>.
5. Про Рахункову палату : Закон України від 2 липня 2015 року № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>.
6. Про судову експертизу : Закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.
7. Положення про Державну аудиторську службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 року № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>.
8. Про Державну фіскальну службу України : постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 року № 236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF#Text>.
9. Про затвердження Порядку координації одночасного проведення планових перевірок (ревізій) контролюючими органами та органами державного фінансового контролю : постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року № 805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/805-2013-%D0%BF#Text>.

Основна

10. Аудит [Текст] : навч. посіб. / Жидєєва Л. І., Колісник О. П., Салямон-Міхєєва К. Д. ; Ун-т держ. фіск. служби України. - Ірпінь : Ун-т ДВС України, 2019. - 311 с.
11. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підруч. для студ. спеціальності «Облік і аудит» вищих навч. закл. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: Рута, 2005.-512с.
12. Ватуля І.Д., Канцедаль Н.А., Пономаренко О.Г. Аудит: Практикум: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. -304с.
13. Гуцайлюк З.В., Мех Я.В., Щирба М.Т. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 190 с.
14. Добровольська, В. В. Аудит за оновленим законодавством України [Текст] / В. В. Добровольська // Правові горизонти. – 2018. – № 10. – С. 33-39.
15. Загородній А.Г., Корягін М.В., Єлісєєв А.В., Полякова Л.М. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник – Львів: Вид-во нац ун-ту "Львівська політехніка", 2004. – 453с.
16. Каменська Т. Розгляд питань, що стосуються шахрайства при аудиторській перевірці / Т. Каменська // Бухгалтерський облік і аудит. - 2015. - № 6. - С. 2-9. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boau_2015_6_2.
17. Кулаковська Л.П. Основи аудиту: Навч. посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608с.

18. Потриваєва, Н. В. Внутрішній аудит як ефективний метод управління підприємством [Текст] / Н. В. Потриваєва, А. С. Біленко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – № 23. – С. 691-694.
19. Пшенична А.Ж. Аудит. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 320 с.
20. Рядська В.В., Петраков Я.В. Аудит. Навч. пос. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 416 с.
21. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002. – 322с.
22. Слободяник, Ю. Б. Внутрішній аудит [Текст]: навч. посіб. / Ю. Б. Слободяник, Л. В. Зварич ; за ред. Ю.Б. Слободяник. – Суми : Фабрика друку, 2018. – 340 с.
23. Суха, О. Р. Аудит [Текст] : навч. посіб. / О. Р. Суха. – Львів : Новий Світ-2000, 2019. – 284 с.
24. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2011. – 408 с.

Допоміжна

25. Антонюк, О. Р. Вектори розвитку системи контролю якості надання аудиторських послуг в Україні [Текст] / О. Р. Антонюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – № 21. – С. 631-634.
26. Білуха М.Т., Микитенко Т.В. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: Підручник. – К.: Українська академія оригінальних ідей, 2005. – 888с.
27. Верига Ю.А., Пшенична А.Ж. Процедури документальної перевірки аудиту нематеріальних активів / Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: традиції, проблеми, перспективи// 36. наук, праць Державної академії статистики, обліку та аудиту. – К., 2004 – 250 с.
28. Виговська Н.Г. Класифікація суб'єктів фінансового контролю // Регіональні перспективи. – 2003. - №2-3.- С.92 - 94.
29. Виноградова М. О. Аудит [текст] : навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидєєва – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 656 с.
30. Голуб Л. О. Оцінка аудиторського ризику та тестування засобів контролю фінансової діяльності підприємства / Л. О. Голуб // Наукові праці МАУП. - 2014. - Вип. 42. - С. 207-214. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaup_2014_3_37.
31. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посібник - 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Т-во Знання, КОО, 2001, – 363с.
32. Долбнєва, Д. В. Сучасний стан і напрями удосконалення аудиторської діяльності в умовах європейської інтеграції України та застосування міжнародних стандартів [Текст] / Д. В. Долбнєва // Економіка та держава. – 2018. – № 2. – С. 72-76.
33. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2001, – 402с.
34. Зубілевич С.Я., Голов С.Ф. Основи аудиту. – К.: Ділова Україна, 1996.- 375с.

35. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2003. -349с.
36. Кудирко, О. М. Комп'ютеризація аудиту в Україні: актуальні проблеми та реальні перспективи [Текст] / О. М. Кудирко // Економіка та держава. – 2018. – № 9. – С. 34-38.
37. Петрик О. Аудиторський висновок і його види // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №2. – С.56-62.
38. Рудницький В. Внутрішній аудит: методологія, організація. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 104с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний вебпортал Бюро економічної безпеки України. URL: <https://esbu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
6. Офіційний сайт Рахункової палати України. URL: <https://rp.gov.ua/home/>
7. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://dasu.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Аудиторської палати України. URL: <https://www.apu.com.ua/>
10. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua>
12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
15. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>